

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van VIA-1 te Tienen

Hoofdstructuur so

Pedagogische eenheid	110321-110338-127886
Instellingsnummer	110338
Instelling	VIA-1
directeur	Linda VAN HERCK
adres	Waaibergstraat 93 - 3300 TIENEN
telefoon	016-81.28.15
fax	016-82.00.81
e-mail	via1@viatienen.be
website/URL	http://www.viatienen.be
Bestuur van de instelling	964858 - VZW Diocesane Instituten Tienen te TIENEN
adres	Waaibergstraat 5 - 3300 TIENEN
Scholengemeenschap	111344 - SGKSO Oost-Brabant te TIENEN
adres	Ooievaarstraat 33 - 3300 TIENEN
CLB	114521 - Vrij CLB Tienen te TIENEN
adres	Veldbornstraat 18 - 3300 TIENEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	07/11/2011 - 14/11/2011
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	14/11/2011
Datum bespreking verslag met de instelling	08/12/2011
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteurs-verslaggevers	Ria Coenen en Gabriël Poppe
Teamleden	Dirk Diepers, Hilde De Rijbel, Jurgen Hus, Reginald Leper, Bart Maes, Luc Mondelaers, Gabriël Poppe, Roger Van den Borre, Monique Van der Straeten, Jos Van de Velden, Martine Zaman
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVoorwaarden?	7
3.1 AV Nederlands in de derde graad tso Elektrische installatietechnieken en Mechanische vormgevingstechnieken	7
3.2 PV/TV mechanica in de tweede graad tso Mechanische technieken en de derde graad tso Mechanische vormgevingstechnieken	8
3.3 PV/TV elektriciteit in de derde graad tso Elektrische installatietechnieken	9
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	10
4.1 Begeleiding	10
4.1.1 Leerbegeleiding	10
4.2 Evaluatie	12
4.2.1 Evaluatiepraktijk	12
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	13
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	14
6.1 Wat doet de school goed?	14
6.2 Wat kan de school verbeteren?	14
6.3 Wat moet de school verbeteren?	15
7. ADVIES	15
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	15

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De scholengroep Vrije Instituten van het Aartsbisdom (Via) te Tienen bestaat uit drie scholen die zich samen als één pedagogische eenheid profileren. De Via-scholengroep heeft naast een eerste graad een breed studietoelaat aanbod binnen de onderwijsvormen aso, bso en tso. Juridisch biedt Via-1 de studiegebieden Chemie en Mechanica-elektriciteit aan, Via-2 een eerste graad en de aso-studierichtingen en Via-3 een eerste graad en de studiegebieden Decoratieve technieken, Handel en Personenzorg. De actuele onderwijsorganisatie² verschilt van het officiële studietoelaat aanbod per schoolnummer. In dit verslag staat de term 'school' voor de scholengroep als pedagogische eenheid.

De school heeft momenteel vier vestigingsplaatsen waarvan er twee op dezelfde campus gelegen zijn. Op middellange termijn zullen alle Via-instellingen op deze campus gehuisvest worden. In vergelijking met Vlaamse referentiegegevens heeft de school weinig leerlingen van allochtone herkomst of met een andere thuistaal dan het Nederlands. Relatief weinig leerlingen hebben leerachterstand of kampen met andere specifieke noden.

De gegevens over de studiebekrachtiging tonen aan dat de meeste leerlingen er in slagen om een succesvolle schoolloopbaan af te leggen. Met uitzondering voor de studiegebieden Handel en Personenzorg is het procentueel aantal C-attesten in alle graden en onderwijsvormen laag. De school telt relatief weinig zittenblijvers. De meerderheid van de leerlingen stroomt door in de eigen school en/of wordt tijdig naar een passende studierichting ge(her)oriënteerd. De participatie aan hoger onderwijs ligt voor afgestudeerden van het aso hoger en voor die van het tso lager dan de Vlaamse referentiecijfers. Het studiesucces voor afgestudeerden van het aso spoort met de Vlaamse gemiddelden, maar ligt voor de afgestudeerden van het tso iets lager. Afgestudeerden uit het tso en het bso worden degelijk voorbereid op een arbeidsmarktgerichte tewerkstelling.

Uit het erkenningsonderzoek op basis van de geselecteerde vakken en structuuronderdelen blijkt dat in Via-1 de leerplandoelstellingen in alle onderzochte structuuronderdelen in voldoende mate worden gerealiseerd. Een aantal vakken en studierichtingen in Via-2 en in Via-3 voldoen niet. De onderwijsdoelstellingen worden niet gerealiseerd voor cultuur- en gedragswetenschappen in de pool Humane wetenschappen, Frans in de pool Moderne talen en project algemene vakken in de studierichtingen Kantoor en Etalage en standendecoratie van de derde graad bso. Verder voldoet de leerplanrealisatie niet voor opvoedkunde en toegepaste psychologie in de studierichting Jeugd- en gehandicaptenzorg, voor nijverheidstechnieken in de basisopties Industriële wetenschappen en Mechanica-elektriciteit en voor huishoudkunde in de basisoptie Sociale en technische vorming en in het beroepenveld Verzorging-voeding. Voor deze structuuronderdelen, die behoren tot de instellingen Via-2 en Via-3, brengt de onderwijsinspectie een beperkt gunstig advies uit terwijl het advies voor Via-1 gunstig is.

Aan de basis van deze tekorten ligt onvoldoende afstemming van de leerinhouden en de evaluatie op alle leerplandoelen. De school volgt de leerplanrealisatie niet systematisch op, wat op campus- en vakniveau leidt tot grote kwaliteitsverschillen in leerplanrealisatie en studiepeil. Ook de beperkte aansturing en opvolging van de vakgroepen leidt tot aanzienlijke kwaliteitsverschillen. De opgebouwde deskundigheid wordt onvoldoende benut en de goede praktijkvoorbeelden worden te weinig kenbaar gemaakt en verspreid.

De school heeft sinds de vorige doorlichting geïnvesteerd in een degelijke specifieke uitrusting voor de nijverheidstechnische studierichtingen, de meeste labs en werkplaatsen

² Via-1, Via-2 en Via-3 vormen één scholengroep, maar bestaan in de praktijk uit vier aparte entiteiten met elk een eigen directie en een vrij grote autonomie.

voldoen aan de eisen van een goede leeromgeving. In mindere mate is er geïnvesteerd in de infrastructuur en de uitrusting voor de overige studierichtingen en de algemene vakken.

De zwakke professionele samenwerking op vakniveau en de beperkte leerplangerichtheid zijn aanwijzingen voor het feit dat de school nog onvoldoende optreedt als eerste verantwoordelijke voor de eigen kwaliteit. Dat blijkt ook uit het onderzoek van de geselecteerde procesvariabelen.

Hoewel de school veel aandacht besteedt aan zorg, is de leerbegeleiding in de bovenbouw voornamelijk curatief. De nadruk ligt hier nog te eenzijdig op het bijsturen of remediëren van vastgestelde tekorten. In de eerste graad daarentegen is de leerbegeleiding ook gericht op preventieve acties i.v.m. leren leren. Het talenbeleid levert waardevolle initiatieven op, niet alleen voor leerlingen met taalmoeilijkheden, maar ook voor leerlingen die grotere uitdagingen op het vlak van taal aankunnen. Voor de algemene visieontwikkeling is er echter nog een ruime groeimarge.

De evaluatiepraktijk berust voornamelijk op organisatorische afspraken. De inhoudelijke invulling van de evaluatiepraktijk wordt in hoofdzaak, zonder opvolging en aansturing, overgelaten aan leraren en vakgroepen. Voor een groot aantal vakken wordt de evaluatie onvoldoende gekoppeld aan leerplandoelen en leerbegeleiding. De attestering gebeurt in de meeste graden en studierichtingen leerlinggericht. De efficiëntie ervan wordt vooral in de eerste graad getoetst aan het succes van de georiënteerde leerlingen in de verdere schoolloopbaan.

De school heeft een complexe schoolstructuur. Op de website en in het schoolreglement stelt Via secundair onderwijs zich voor als een scholengroep met vier afzonderlijke entiteiten die refereren aan sectoren en /of onderwijsvormen. Het voeren van een transparant en krachtig overkoepelend onderwijskundig beleid is geen sinecure gelet op de traditie, de inplanting en de eigenheid van de instellingen van deze pedagogische entiteit. Het ontbreekt vooralsnog aan een gezamenlijk gedragen visie en aan concrete actiepunten. De evolutie verloopt tot nu toe vooral met de focus op de aanpak in de eigen vestigingsplaats en met verschillende snelheden. De communicatie tussen de campusgebonden korpsen is nog voor verbetering vatbaar.

De individuele instellingen verzamelen en analyseren gegevens over hun werking, maar die worden nog onvoldoende aangewend met het oog op systematische kwaliteitszorg. Er is ook nog geen verwerking van deze informatie die leidt naar schooloverkoepelende actiepunten op beleidsniveau.

In het masterplan zijn de krijtlijnen uitgezet voor een nieuw pedagogisch project en voor het omvormen van de bestaande schoolstructuur tot een helder en samenhangend geheel. Met haar plannen voor de nieuwe schoolstructuur toont de school aan dat ze haar beleidsvoerend vermogen wil versterken en het onderwijskundig beleid in de focus wil plaatsen. De uitdaging zal erin bestaan om de krijtlijnen om te zetten in een breed gedragen visie die een nieuwe onderwijspraktijk inspireert. De combinatie van een aantal sterke troeven en het behoorlijk schoolintern professioneel potentieel is hierbij een opportuniteit.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie structuuronderdelen/vakken en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Structuuronderdelen/vakken in de focus

Studierichting per graad	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Mechanische technieken		TV/PV mechanica
Graad 3 TSO Elektrische installatietechnieken	Nederlands	TV/PV elektriciteit
Graad 3 TSO Mechanische vormgevingstechnieken	Nederlands	TV/PV mechanica

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde structuuronderdelen/vakken het volgende op:

3.1 AV Nederlands in de derde graad tso Elektrische installatietechnieken en Mechanische vormgevingstechnieken

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen voor het vak Nederlands in de basisvorming van de derde graad tso worden in de vermelde studierichtingen in voldoende mate gerealiseerd. De decretale eindtermen en het leerplan vormen het uitgangspunt van de realisatie. Het onderwijs- en leerproces zijn afgestemd op de verwerving van de vaardigheden en competenties. Het gamma van tekstsoorten, aangereikt door de eindtermen en het leerplan, komt zowel in de realisatie als in de evaluatie in voldoende mate aan bod. De verschillende tekstsoorten worden met voldoende diepgang geëxploreerd.
- De vaardigheden worden geïntegreerd geoefend en verworven. Bij de verwerving van de vaardigheden is er aandacht voor het gebruik van verschillende strategieën.
- De leerplancomponent taalbeschouwing wordt functioneel opgevat en ingevuld. Naar aanleiding van taaltaken en -handelingen reflecteren de leerlingen over het eigen taalgebruik en dat van anderen. Sommige semantische leerinhouden komen in deze 'c-studierichtingen' als uitbreiding aan bod.
- Bij de realisatie van de leerplancomponent literatuur ligt het accent op de tekstervarende manier van lezen. Er is aandacht voor formele en inhoudelijke elementen van teksten uit verschillende genres.
- De materiële ondersteuning van het leerproces is niet optimaal. De toegang tot de ICT-lokalen is voor dit vak van de basisvorming heel beperkt, zodat ICT te weinig wordt ingezet. De eindtermen voor lezen, schrijven en literatuur waarvoor ICT-ondersteuning noodzakelijk is, worden daardoor slechts in beperkte mate op school gerealiseerd.

- Er is een variatie van werkvormen, waardoor de betrokkenheid van de leerlingen wordt gestimuleerd en vergroot. Het traject dat zij op weg naar competentieverwerving doorlopen, wordt nog niet adequaat vertaald in de agendanotities.
- Leerlingen met leerachterstand of met specifieke leerproblemen krijgen extra ondersteuning. Voor langdurig afwezig zijn wordt een begeleidingsplan opgesteld.
- Er is vanuit het vak een ondersteunende inbreng in de geïntegreerde proef.
- 'Competentieleren' speelt conform de algemene visie in het leerplan ook een rol in de evaluatie. Vormen van zelfevaluatie en wederzijdse evaluatie op leerlingenniveau worden gehanteerd. Door de opsplitsing in 'kennis' en 'vaardigheden' is de toepassing van het concept 'competentieleren' in de evaluatie echter nog niet optimaal. De toetsing van taalbeschouwing sluit nog onvoldoende aan bij de taalhandelingen van de leerlingen, omdat ze verengd wordt tot de reproductieve bevraging van spraakkunstige en lexicale inhouden en spelling op zich. Ook sommige vragen met betrekking tot literatuur zijn op reproductie van kennis gericht.
- Beoordelingsformats werden ontwikkeld. Criteria voor de evaluatie van de productieve vaardigheden worden weliswaar geëxpliciteerd, maar worden nog niet systematisch voor de onderbouwing van de evaluatie gebruikt.
- Naast de toetsing van het dagelijks werk, waarin ook attitudes verrekend worden, is er een summatieve toetsing in de vorm van examens. Het mondelinge examen, dat op het einde van een van beide semesters wordt afgenomen, is gedeeltelijk een kennisbevraging. De leerlingenresultaten voldoen.

3.2 PV/TV mechanica in de tweede graad tso Mechanische technieken en de derde graad tso Mechanische vormgevingstechnieken

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen worden in beide graden in voldoende mate gerealiseerd. Lesobservaties, gesprekken, cursusmateriaal, werkstukken, uitrusting en evaluatiegegevens tonen aan dat het studiepeil goed is. Met kruistabellen bewaakt men de verdeling van de leerinhouden en leerplandoelstellingen over de verschillende vakken, projecten en leraren, maar er zijn voor de TV-vakken in de derde graad nog wel enkele hiaten.
- In de tweede graad verlopen de TV lessen overwegend traditioneel en klassikaal. Het cursusmateriaal is representatief voor de leerplandoelstellingen. Nieuwe technologieën worden nog weinig in het lesgebeuren geïntegreerd. Voor praktijk sluiten de werkopdrachten goed aan bij de leerplandoelstellingen.
- In de derde graad is er ruime aandacht voor nieuwe technologieën en projectmatig werken binnen de technische vakken. Het cursusmateriaal en de werkopdrachten zijn representatief voor de leerplandoelstellingen. Leerbegeleiding, binnenklasdifferentiatie, procesbegeleiding, het stimuleren van succeservaringen en individuele begeleiding krijgen voldoende aandacht. Voor praktijk wordt de beschikbare cnc³-uitrusting niet optimaal ingezet, omdat de nadruk nog veel te sterk ligt op conventioneel machinewerk (draaien, tandwielrezen). Tijdens de bijgewoonde lessen werd slechts één van de drie beschikbare cnc-machines gebruikt en uit agenda's en gesprekken blijkt dat de simulatiemogelijkheden en cnc-infrastructuur slechts gedurende een derde van de beschikbare tijd benut worden. Occasioneel gebruikt men in de derde graad de VDAB-infrastructuur voor montage- en demontageopdrachten. De stages (twee weken blokstage in het tweede leerjaar van de derde graad) zijn goed georganiseerd. De stageactiviteiten zijn aangepast aan het leerlingenniveau, representatief voor de stage doelstellingen en ze bieden een meerwaarde voor de opleiding. De resultaten in

³ cnc: computer numerical control

het vervolgonderwijs zijn goed. De leerlingen die niet opteren voor een vervolgopleiding vinden snel een bij hun opleiding aansluitende tewerkstelling.

- De werkplaats en de vaklokalen zijn zeer goed uitgerust. Het machinepark en de leermiddelen zijn in voldoende mate beveiligd en voldoende geactualiseerd. De individuele leerlingenbegeleiding krijgt voldoende aandacht en gebeurt doelgericht en respectvol. Er is een goede leer- en leefomgeving waarbij de leerlingen taakgericht, gemotiveerd en gedisciplineerd werken en samenwerken. Vakvergaderingen zijn overwegend beperkt tot praktische afspraken.
- De evaluatieresultaten zijn goed, voldoende valide en representatief voor de leerplandoelstellingen. Er wordt een proportionele puntenverdeling volgens het aantal lestijden per week gebruikt, met een goede verhouding tussen proces- en productevaluatie. Bij de examens is er voldoende evenwicht tussen kennis-, inzicht- en toepassingsvragen. De examens tellen voor twee derde van het totaal mee. Technische en praktische vakken leiden zelden tot een tekort en vrijwel alle leerlingen behalen een A-attest. Voor praktijk hanteert men een permanent evaluatiesysteem en worden mogelijkheden tot zelfevaluatie goed benut. In de tweede graad zijn de resultaten voor sommige technische vakken niet steeds objectief en mist de evaluatie soms enige transparantie. Voor sommige vakken gebruikt men jaar na jaar dezelfde vragen (o.a. mechanica 3MT, materialenleer 5MVT). De geïntegreerde proef (GIP) bestaat uit een klassikale opdracht waarbij het in de verslaggeving onduidelijk is welke leerling welke opdracht heeft uitgevoerd en het gedeelte cnc ondermaats is. Tijdens de vorige doorlichting werd eveneens opgemerkt dat een klassikale GIP, net als nu, leidde tot veel kopieerwerk. Naast de rapporten voor de examens en het dagelijks werk heeft men in het tweede leerjaar van de derde graad eveneens een GIP-rapport. Vakcommentaar op de rapporten is erg beperkt.

3.3 PV/TV elektriciteit in de derde graad tso Elektrische installatietechnieken

Voldoet

Motivering

- De leerplandoelstellingen voor het specifiek gedeelte (TV/PV stage elektriciteit) van de studierichting Elektrische installatietechnieken worden in voldoende mate gerealiseerd en het studiepeil voldoet. Nagenoeg alle leerinhouden komen aan bod. De meer theoretische leerplandoelstellingen met betrekking tot elektronische componenten en de praktische leerplandoelstellingen met betrekking tot industriële schakel- en verdeelborden zijn slechts minimaal gerealiseerd.
- De instelling startte op 1 september 2011 in het eerste leerjaar van de derde graad met het nieuwe leerplan 2011/011. Een grondige leerplananalyse, visie en implementatiestrategie ontbreekt nog. Momenteel worden de specifieke leerplandoelstellingen en bijbehorende leerinhouden hergeclusterd in traditionele vakken.
- De keuze van de stagebedrijven en de invulling van de stagedoelstellingen zijn representatief voor de eigenheid van de studierichting.
- Ongeveer de helft van het aantal leerlingen volgt binnen de eigen instelling, met succes, een Se-n-Se-jaar. De leerlingen stromen ook vlot door naar het hoger onderwijs, maar halen daar succesresultaten die lager liggen dan het Vlaamse gemiddelde. De andere leerlingen stromen door naar de arbeidsmarkt, met een maximale tewerkstellingsgraad.
- De leerlingen worden voldoende door de leraren begeleid. Momenteel beschikken de leerlingen over door leraren ontwikkeld cursusmateriaal of maken ze gebruik van leer- en werkboeken. Deze laatste worden soms minimaal efficiënt aangewend tijdens de lessen.

- Voor de realisatie van de praktische component maakt men gebruik van goed uitgewerkte werkopdrachten en worden de leerlingen aangespoord tot begeleid zelfstandig werken.
- De infrastructuur voldoet en de uitrusting beantwoordt aan de minimale materiële vereisten. De instelling beschikt over een aantal didactisch goed uitgeruste vaklokalen. Enkele toestellen of onderdelen zijn niet optimaal beveiligd.
- Het doel, de opdracht en de planning van de geïntegreerde proef zijn duidelijk omschreven en de vorderingen worden genoteerd in een logboek. De band tussen de geïntegreerde proef en het profiel van de studierichting is duidelijk. De realisaties getuigen van een degelijke kwaliteit.
- De vakgroepwerking is veeleer zwak. De leraren overleggen vooral over de organisatorische en materiële elementen van het onderwijsleerproces. Met uitzondering van de geïntegreerde proef, zijn er nog weinig concrete afspraken gemaakt aangaande visie, leerplananalyse, bewaking van de leerplanrealisatie, evaluatie en leerlijnen. Gestructureerd overleg en afspraken met de leraren van de tweede graad ontbreken.
- Sterk leraarafhankelijk worden beperkt vakgerichte nascholingen gevolgd. De meer algemene didactische bijscholing in verband met geïntegreerd werken, nieuwe werkvormen en competentiegericht onderwijs is zeer beperkt.
- De evaluatiepraktijk is nog onvoldoende gelijkgericht, vooral reproductief en in mindere mate gericht op de beheersing van competenties. Ze wordt nog onvoldoende aangewend om het leerproces bij te sturen. Er werd vastgesteld dat een groot deel van de examens voor het schooljaar 2009/2010 en het schooljaar 2010/2011 vrijwel identiek zijn. Dit brengt de validiteit en de betrouwbaarheid van de evaluatie in het gedrang. Bij de evaluatie van de praktijk is er aandacht voor product, proces en attitudes en wordt er gebruikgemaakt van zelfevaluatie.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke aandacht voor ondersteuning.

Motivering

- De school ontwikkelde een zeer algemene visietekst over leerlingenbegeleiding. De schooloverstijgende engagementsverklaring tussen school en ouders bevat afspraken betreffende oudercontacten, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en engagement ten aanzien van de onderwijstaal. Verder wordt de leer- en leerlingbegeleiding campusspecifiek aangestuurd door de leerlingenbegeleiders (tevens leraar en/of graadcoördinator) die contact onderhouden met hun collega's en instaan voor alle aspecten van leerlingenbegeleiding (leer-, socio-emotionele en loopbaanbegeleiding). Er is overal een gestructureerde aanpak voor de informatieverwerving en de informatiedoorstroming.
- Het didactisch handelen en de leerbegeleiding binnen de klas is leraargebonden, maar voldoet doorgaans. Er zijn binnen de vakgroepen nog weinig afspraken over een uniforme aanpak. Hoewel de klasgrootte een individuele begeleiding doorgaans mogelijk maakt, is binnenklasdifferentiatie nog een veeleer sporadisch toegepaste werkvorm. Een aantal leraren werken voldoende aanschouwelijk en gebruiken de media, soms op voorbeeldige wijze. Vakgroepen en leraren stellen

doorgaans heldere eisen aan de leerlingen in een gezond en stimulerend leerklimaat. In een beperkt aantal gevallen wordt de evaluatie gebruikt om het leerproces bij te sturen. De leerlingenschriften en -mappen zijn vakafhankelijk goed gestructureerd, maar in enkele gevallen ook onsamenhangend en onoverzichtelijk samengesteld. De projecten, workshops, extra-murosactiviteiten en stages die jaarlijks worden georganiseerd en goed begeleid en voorbereid worden, zijn troeven en dragen bij tot de leerplanrealisatie in een aantal studierichtingen.

- De eerste graad ontwikkelde een instrumentarium en activiteitenpakket met zowel een preventief als curatief karakter. Preventief bedoeld zijn o.a.: de gegevensverzameling omtrent de studiegewoonten en leerproblemen van nieuwe leerlingen, de instaptoetsen, de informatiebundels leren leren, de uitwerking van vakspecifieke studietips door de vakgroepen en de lessen over studieplanning voor de examens. In de bovenbouw is de aandacht voor preventie van leerproblemen beperkter en sterk leraargebonden.
- De remediërende leerbegeleiding is sterker uitgewerkt. Er zijn goed uitgewerkte handelingsplannen (met Sticordi⁴-maatregelen) voor leerlingen met leerproblemen en/of psycho-sociale problemen. De samenwerking met en de bereikbaarheid van de CLB-medewerkers, die een of meer dagen per week in de school zijn, is goed. Taalproblemen zijn eerder uitzonderlijk. Er is een duidelijke remediëeringsprocedure die door de meeste leraren opgevolgd wordt.
 - o In de eerste graad zijn de structureel in de schoolwerking ingebedde inhaallessen, de vrijwillige bijwerkmomenten tijdens de middagpauzes, de begeleide leerstudies voor methodisch werken, de bijschrijfklassen en de leerlingenvolgskaarten belangrijke curatief gerichte initiatieven. De leerlingenagenda's worden gezien als een belangrijk communicatiemiddel met de ouders.
 - o In de tweede en derde graad wordt leren leren niet systematisch aangestuurd, maar is er wel een eerstelijns hulp door de leraren en een preventieve werking rond scharniermomenten en overgangen. Leren leren wordt doorgaans verengd tot remediëring op vlak van studiemethode. De aanpak is ook niet in alle vakken afgestemd op het leerlingenprofiel. Er worden studie- en huiswerktips aangereikt en indien gewenst kan men voor de verwerking van grote pakketten leerstof terecht bij de leerlingenbegeleiders in Via-2. De inspanningen voor studiebegeleiding en de huiswerkklas in Via-3 zijn positief. Voor bijwerking van de talrijke instromers in het studiegebied Handel heeft de school geen structurele aanpak.
- De school beschikt over goed uitgewerkte instrumenten voor remediërende leerbegeleiding. Er is nog geen systematische inventarisatie van alle remediëringsinitiatieven, maar de school kan wel veel (vakgebonden) remediëringsbrieven en begeleidingsplannen voorleggen die op basis van tegenvallende evaluatiegegevens worden opgesteld. In de eerste graad brengt men ook al het effect van de begeleidingsacties in kaart via enquêtes die bij de leerlingen en/of hun ouders worden afgenomen. Een aanvullende meting op basis van objectieve (cijfer)gegevens - bijvoorbeeld onderzoek naar de evolutie van de rapportcijfers van leerlingen die worden begeleid - is er niet. Deze rijke bron aan informatie wordt doorgaans ook onvoldoende benut om de B- en C-attesten te motiveren.

⁴ Sticordi staat voor stimuleren, compenseren, remediëren en dispensereren.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

- De visie op evalueren heeft summatieve evaluatie (via examens) als uitgangspunt of wordt alleszins binnen een summatieve context ontwikkeld. De richtlijnen worden aan alle leraren bezorgd. De spreiding van de evaluatie is gelijkgericht en graadsafhankelijk georganiseerd in drie proefwerkreeksen voor de eerste en de tweede graad en twee proefwerkreeksen, soms met tussentijdse dealexamens, voor de derde graad aso, bso en tso, naast de drie of vier rapporten voor dagelijks werk. De klassenraden en de oudercontacten worden beleidsmatig aangestuurd. De mate waarin probleemdetectie deel uitmaakt van de evaluatie, het verband met de leerbegeleiding en de gevolgen voor het leerproces verschillen per vakgroep.
- De vakgroepen hebben de vrijheid om afspraken te maken over de inhoudelijke aspecten van evaluatie, maar er zijn geen richtlijnen en de beleidsmatige opvolging is beperkt. Het erkenningsonderzoek toont dan ook aan dat de frequentie en kwaliteit van de evaluatie verschillen naargelang de vakgroep of leraar. De evaluatiepraktijk op klasniveau is overwegend conventioneel en reproductief en wordt nog onvoldoende gebruikt om het leerproces bij te sturen. Voor praktijkvakken worden soms gepaste zelfevaluatiemogelijkheden aangewend. Gezamenlijke evaluatieafspraken over de afstemming van de evaluatie op het leerplanconcept en over een geproportioneerde puntenverdeling zijn beperkt. Dit is nochtans noodzakelijk om o.a. individuele leertrajecten te kunnen uitzetten. Voor enkele vakken is de evaluatie niet valide omdat de vraagstelling niet overeenstemt met wat het leerplan vraagt. Een systematische screening van de proefwerkvragen in functie van de leerplandoelstellingen is nog veeleer uitzonderlijk. In nogal wat gevallen primeert reproductie op kennis. Verbeterde proefwerken worden achteraf ook niet altijd systematisch met de leerlingen doorgenomen. Voor enkele vakken worden de modelantwoorden op het digitale platform gezet om de leerlingen de kans te bieden hun leerproces bij te sturen.
- Dagelijks werk telt voor 1/3 van het puntentotaal in de A-stroom, het aso en het tso en voor de helft van het puntentotaal in de B-stroom en het bso. Daarnaast is er een weging naar aantal lesuren. In de eerste graad en in het aso zijn er mondelinge afspraken in de vakgroepen over het aandeel van kennis en vaardigheden, maar nog geen uitgeschreven richtlijnen in het schoolreglement. In verscheidene tso- en bso-studierichtingen worden vaardigheden en attitudes leraarafhankelijk geëvalueerd en verrekend in de vakpunten.
- Behalve voor de POMOLO⁵-vakken, sociale en technische activiteiten (eerste graad) en praktijk- en labovakken (tweede en derde graad tso en bso) wordt beperkt gebruik gemaakt van permanente evaluatie. Er zijn op dat vlak geen afspraken, noch een visie of ondersteuning op schoolniveau.
- Er zijn duidelijke en vooraf afgesproken deliberatiecriteria en de school doet inspanningen om prospectief te delibereren.
 - o In de eerste graad zijn er geen uitgestelde beslissingen en vakantietaken en C-attesten worden zelden gegeven. Ook B-attesten worden vermeden door de leerlingen in de loop van het schooljaar te heroriënteren.
 - o In het aso geven twee of meer (soms kleine) tekorten voor 'stamvakken' aanleiding tot een B- of C-atteest. De uitgestelde beslissingen zijn niet altijd overeenkomstig de geest van de regelgeving en de bijkomende proeven

⁵ POMOLO staat voor plastische opvoeding, muzikale opvoeding en lichamelijke opvoeding.

zijn in de praktijk vaak niet-gepersonaliseerde herexamens. Wiskunde is de doorslaggevende, bijna exclusieve, factor voor de studiekeuze.

- o In het tso en bso worden B- en C-attesten nog onvoldoende gemotiveerd vanuit begeleidingsinitiatieven.
- De motivering van de attestering voldoet, maar kan zeker nog worden verfijnd op basis van de vele verzamelde gegevens inzake begeleiding. Ze wordt ook niet systematisch en voldoende transparant meegedeeld aan de betrokkenen.
- De opvolging van de resultaten van leerlingen die naar de bovenbouw doorstromen als referentiekader voor de kwaliteit van de attesteringspraktijk in de eerste graad is een voorbeeld van goede praktijk.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De scholengroep Vrije Instituten van het Aartsbisdom (Via) groepeerde alle vrije scholen van Tienen onder één inrichtende macht/schoolbestuur. Het is de bedoeling om door voortdurende samenwerking op administratief, organisatorisch en pedagogisch vlak een gecoördineerd onderwijsbeleid te realiseren, afgestemd op de noden van elk kind en van elke leeftijdsgroep. Wat betreft het secundair onderwijs uit dit zich tot nog toe vooral in de rationele verdeling van een breed en complementair studieaanbod. In het kader van de aansluiting basisonderwijs en secundair onderwijs is de samenwerking tussen de basisscholen en de eerste graadsschool positief.
- Momenteel heeft de school een complexe schoolstructuur. Op de website en in het schoolreglement stelt Via secundair onderwijs zich voor als een scholengroep (drie administratieve schoolnummers) met vier afzonderlijke entiteiten⁶, die refereren aan sectoren en/of onderwijsvormen en elk een specifiek onderwijsaanbod voor hun rekening nemen. In de praktijk verschilt het officiële studieaanbod per schoolnummer van de actuele onderwijsorganisatie in de verschillende vestigingsplaatsen.
- Via-leerlingen volgen de lessen op één van de vier campussen die, elk onder leiding van een directeur, functioneren binnen een groter geheel. De directies nemen alle initiatieven voor de dagdagelijkse organisatie van hun vestigingsplaats. Campusgebonden worden ze hierbij ondersteund door een middenkader van technisch adviseurs (coördinatoren) en/of graadcoördinatoren/leerlingenbegeleiders en andere medewerkers. Ook de meeste leraren worden campusgebonden ingezet. De mogelijkheden om campusoverstijgend een leer- en werkgemeenschap te vormen worden alsnog weinig benut. De gelijkgerichtheid, beleidsmatige aansturing en opvolging van de onderwijsprocessen is doorgaans beperkt.
- De algemene visie is uitgeschreven in het pedagogisch project van de school. Een duidelijk actieplan waarin doelstellingen, prioriteiten en afspraken zijn vastgelegd, ontbreekt. De school heeft ook weinig concrete beleidsplannen uitgewerkt die de schoolorganisatie ondersteunen. De evolutie naar een pedagogisch geheel verkeert nog steeds in een beginstadium. Het schoolbeleid beseft dat het opvoedingsproject hierdoor geen optimale ontwikkelingskansen krijgt. Alle hoop wordt gesteld op een toekomst waarin de scholen zich zullen bevinden op één gezamenlijke campus met een onderwijsorganisatie die leerlingen samenbrengt per graad, los van onderwijsvormen en studierichtingen.
- Administratief worden enkel het veiligheids- en welzijnsbeleid, de boekhouding, de leerlingenfacturatie en het personeelssecretariaat centraal gestuurd onder de verantwoordelijkheid van een algemeen directeur. De wens om te komen tot samenwerking en/of integratie op het vlak van andere organisatorische, didactische en

⁶ Via eerste graad, Via tweede en derde graad aso, Via tweede en derde graad School voor Wetenschap en Technologie en Via tweede en derde graad Dienstensector.

pedagogische aangelegenheden wordt niet op alle campussen en in dezelfde mate door alle participanten gedragen.

- De wettelijke participatieorganen voor de pedagogische besluitvorming zijn schooloverstijgend samengesteld waar dit reglementair is toegestaan en functioneren op het niveau van het schoolbestuur. Daarnaast is er per vestigingsplaats/campus een pedagogische raad die voorstellen kan doen aan de directeur en zich bekommert om de praktische werking. Op pedagogisch vlak draagt elke directeur de eindverantwoordelijkheid voor zijn entiteit. Hierdoor functioneren en profileren de campussen zich verder zoals vroeger volgens hun eigen inzichten. Van een echte campuscultuur met participatief overleg via open werkgroepen en veelvuldige communicatie zonder drempel, zowel verbaal als via het elektronisch platform is nog geen sprake.
- Voor het talenbeleid worden waardevolle initiatieven genomen, niet alleen voor leerlingen met taalmoeilijkheden, maar ook voor leerlingen die grotere uitdagingen op het vlak van taal aankunnen. Voor de algemene visieontwikkeling is er echter nog een ruime groeimarge. De informatiedoorstroming tussen de verschillende scholen en vestigingsplaatsen is beperkt. Algemeen worden de doelstellingen van het talenbeleid te weinig gekoppeld aan effecten. De schoolleiding biedt structurele ondersteuning, maar ze is er nog niet in geslaagd een breed draagvlak te creëren voor het talenbeleid op het uitvoeringsniveau. Voor de kwaliteitszorg, onder meer met betrekking tot de gehanteerde instaptoetsen, moeten de eerste stappen nog worden gezet.
- De individuele campussen beschikken over heel wat gegevens, maar er zijn nog onvoldoende structuren, systemen en afspraken voorhanden om de data efficiënt te verwerken tot beleidsinformatie. Een parallelle uitdaging situeert zich op het niveau van de vakgroepen en het studierichtingsoverleg. Ook zij beschikken nog niet over concrete plannen of systemen om hun eigen kwaliteit systematisch in kaart te brengen en bij te sturen. Voor het beleid liggen hier nog heel wat uitdagingen om de onderwijskwaliteit te stroomlijnen en te versterken.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De zorg voor de leerlingen.
- De opvolging van de schoolloopbaan van de leerlingen.
- De krachtige leeromgeving voor het specifieke gedeelte in de nijverheidstechnische studierichtingen.
- Het organisatie- en afsprakenkader voor de remediërende leerbegeleiding.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De visie op het brede studieaanbod.
- Het masterplan voor de toekomstige schoolorganisatie en infrastructuur.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De bewaking van de leerplanrealisatie.
- De preventieve leerbegeleiding op school- en vakniveau.
- De evaluatiepraktijk.
- De onderbouwing van de attestering.

- De doelgerichtheid en doeltreffendheid van het talenbeleid.
- De ontwikkeling en implementatie van een ICT-beleid.
- De multiplicatie van deskundigheid.
- De vakgroepwerking en de opvolging ervan.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De gezamenlijke doelgerichtheid en de gedragenheid van de beleidsopties.
- De responsabilisering en de opvolging van het vak- en studierichtingsoverleg.
- De interne kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteurs-verslaggevers

Ria Coenen en Gabriël Poppe

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Linda Van Herck